

Asociația Profesorilor de Limba și Literatura Română „Ioana Em. Petrescu” (ANPRO)

SIMPOZIONUL NAȚIONAL DE DIDACTICA LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE

Ediția a XV-a
5-7 decembrie 2014, Cluj

RECEPTAREA AUTORILOR CANONICI

Responsabilități și abordări specifice

CONFERINȚE

Ioana Both

Ioana Em. Petrescu in bibliografia canonică a eminescologiei: o scurtă istorie și câteva reflecții

Comunicarea va retrasa drumul studiilor despre Eminescu ale profesorului clujean, de la primele receptări critice (negative), la clasicizarea acestora (ca bibliografie obligatorie, chiar - școlară, a domeniului), pe parcursul a aproximativ 30 de ani.

Ion Bogdan Lefter

Teoria canonică și autorii canonici în școala românească de azi

Angelo Mitchievici

Cum îl mai citim pe Caragiale? De ce îl mai citim pe Caragiale? - identitatea lecturii

Florentina Sâmișăian

Pot deveni canonicii contemporanii noștri?

Care sunt problemele pe care le întâmpină profesorii în abordarea canonicilor? Ce soluții pot avea în vedere profesorii pentru a face textele canonicilor interesante pentru elevii de azi? Acestea sunt întrebările la care mi-am propus să ofer câteva posibile răspunsuri în prezentarea mea.

Ioana Tămăian

Lecțiile canonului

Receptarea textului canonic are mai multe praguri, în funcție de dominantă care definește canonul: formă de putere, normă impusă de comunitatea interpretativă din care facem parte, sursă de plăcere estetică, schimbarea modului de receptare a textului etc. Comunicarea discută câteva forme de prezență și de adaptare literară a textului canonic, de la liste de titluri la benzi desenate și pledează pentru studiul textului canonic. Cuvinte cheie: canon, receptare, formă de putere, adaptare literară.

Mirela Tomoioga

Ioana Em. Petrescu și reversul epistolar al creației

Adrian Tudurachi

De ce avem nevoie de lecturile Ioanei Em. Petrescu?

De-a lungul unei cariere de trei decenii, Ioana Em. Petrescu s-a dedicat aproape integral lecturii clasice (I. Budai-Deleanu, Eminescu, Barbu, Nichita Stănescu etc.). Ceea ce ne propunem e o reflecție în marginea acestui efort de interpretare a textelor esențiale ale literaturii române din perspectiva provocărilor contemporane ale studiilor literare: în ce fel și în ce cadru se pot comunica în prezent asemenea lecturi aprofundate ale unor opere canonice?

COMUNICĂRI

Claudia Anderco

Portrete literare ale omului politic de ieri și de azi

Semnificația operelor autorilor canonici se cristalizează în receptări care revelă actualitatea dimensiunii lor. Din perspectiva contemporaneității, se conturează un spectru al preocupărilor care tinde spre problematici sociale, politice, economice dezavuând interesul pentru cultură. Radiografierea unor ipostaze literare ale omului politic, spre exemplu, din textele scriitorilor canonici permite raportarea în mod autentic la realitatea de azi și perceperea literaturii drept metaforă a vieții. Mirajul resimțit în fața unor tablouri în care nisipurile mișcătoare ale naturii umane iau forme unice sau recognoscibile de la o epocă la alta se convertește în recunoașterea incontestabilă a creatorilor de valori artistice atemporale.

Iosefina Blazsani-Batto

Autorul canonic în lecturi modale

Scopul demersului educațional a fost acela de a dezvolta implicit abilitățile de lectură și scriere ale elevilor despre un autor canonic. Lacunele în înțelegerea globală a mesajului au fost reduse prin utilizarea mai multor tipuri de texte, continue și discontinue, narrative și dialogate, precum și prin texte modale. În cadrul activității, prin abordarea crosscurriculară, am

folosit mai multe tipuri de limbaje, iar printr-o predare integrată am redus gradul de abstractizare în favoarea transpunerii și rului de evenimente din textul literar în elemente concrete. Procesul instructiv-educativ desfășurat în varianta acestui tip de instruire mi-a permis să pun în valoare activității educative cu caracter integrat structurate pe baza cadrului ERR, specific dezvoltării gândirii critice. Prin urmare, activitatea a fost creativă, interdisciplinară și complexă, ajustată nevoilor elevilor, cu scopul de a dezvolta competențele de literație într-un mod plăcut și incitant.

Marilena Boțan, Cristina Handru

Un basm în oglindă

Lumea basmului reprezintă un univers în care se poate pierde oricine și la orice vârstă. Călăuziți pe drumurile miraculosului, copiii pot descoperi că lucrurile nu sunt atât de simple precum par la prima vedere sau la prima lectură. Astfel le-am oferit posibilitatea de a clarifica sau de a încurca și mai mult ițele poveștii printr-un dialog imaginar cu scriitorul într-o formulă epistolară. Receptarea basmului cult *Făt-Frumos din lacrimă* al lui Mihai Eminescu ne-a deschis orizonturi în funcție de vârstă, de pasiuni sau de abilități.

Cosmin Borza

Canonul didactic, canonul didacticii

Această lucrare își propune să analizeze cauzele înstrăinării tot mai accentuate a canonului critic/estetic față de cel școlar/didactic, având ca efect major o serie de blocaje în receptarea autorilor canonici. Chiar dacă al doilea este „retrospectiv”, o „reflexie” întârziată a primului (Mircea Martin), se poate constata că, în ultimele două decenii, în ciuda reformelor repetate ale sistemului de educație, decalajul atinge cote alarmante. În loc să se raporteze constant și problematizant la canonul critic, cel didactic pare a se identifica exclusiv cu unul nou apărut, acela al didacticii. În consecință, lucrarea va chestiona respectiva suprapunere, încercând să explice de ce/cum impietează ea asupra receptării autorilor canonici.

Dana Mihaela Buburuzan, Cristina Antonela Hopp, Lidia – Mihaela Mîrzac

Teoria relativității de la Einstein la Nichita Stănescu

„Aportul la cultura generală a fiecărei discipline se exprimă, nu prin ceea ce este specific, ci prin ceea ce are comun, generalizator, transferabil, de la un domeniu la altul.” (Louis Croft)

Lucrarea prezintă o abordare interdisciplinară literatură română – fizică, a poeziei lui Nichita Stănescu *Câteva generalități asupra vitezei* din volumul *Laus Ptolemaei*, desfășurată în cadrul cercului de lectură.

Andreea Coroian-Goldiș

Profesorul debutant, între canonicii programei și canonicii „de facto”

La debutul carierei didactice, problema profesorului nu sunt scriitorii canonici ai programei școlare – pe care îi asumă ca atare și îi cunoaște chiar și din perspectiva experienței sale de elev –, ci modalitatea în care operele acestora trebuie instrumentate pentru formarea competențelor programelor și pentru pregătirea examenelor naționale. Pendulând între lista programei și lista a „ce” și „cum” trebuie studiat în materie de canonici (alcătuită de profesorii cu experiență), profesorul debutant își structurează parcursul didactic între canonicii programei și canonicii „de facto”, ai profesorilor – să-i numim „scriitori-vedete”, „opere-vedete”. Prezentarea își propune să schițeze, în sialul acestor dileme, o listă minimală de criterii pe care profesorul debutant ar trebui să le aibă în vedere atunci când construiește un parcurs didactic al canonicilor.

Mădălina Dan

Canonicul ieri, canonicul azi

Plecând de la premisa că un canon literar așază în vârful literaturii române cele mai de seamă creații, selectate riguros de critici și teoreticieni literari, ar însemna să discriminăm, să marginalizăm unele produse estetice reprezentative pentru o generație nouă, pentru o gândire diferită, din punct de vedere cultural, social, ori politic. Practica pedagogică continuă să ne aducă argumente în sprijinul acestei constatări, întrucât societatea postmodernă modifică, într-o oarecare măsură, valorile estetice ale tinerilor. Astfel, specialiștii literaturii române se văd puși în situația de a redescoperi autorii canonici, substituind operelor impuse de o epocă apusă ieri, creații revendicate astăzi de cititorii avizați. De asemenea, prezentarea noastră îndreaptă atenția și asupra strategiilor de predare care să eficientizeze exercițiul hermeneutic al acestor elevi „postmoderni”.

Tereza Elena Deji, Andrada Horvath

Eminescu, canonicul interbelic

Când se rostește numele lui Eminescu, nici nu se mai pune problema dacă este sau nu vorba despre un autor canonic. Mai canonic decât Eminescu nu se poate, el este începutul și sfârșitul și, de aceea, o cât de mică atingere adusă modelului a declanșat o polemică, aparent stinsă, dar care mai are ecouri în sălile profesionale și, în cazurile fericite, chiar în sălile de clasă sau amfiteatre. Cum a fost propus pentru a fi receptat Eminescu în diferite momente istorice (interbelic, postbelic, după 1989), iată ce ne-am propus să atingem pe parcursul prezentărilor. Este doar o deschidere pentru cei care doresc, întorcându-se la clasă, să-i motiveze pe elevi pentru o receptare profundă a unei infime părți a operei eminesciene care se studiază la școală.

Alina Dinu, Mihaela Nicolae

I.L. Caragiale: Noi și-ai noștri...

Propunem, ca românul imparțial, o trecere de la clasa a VIII-a la a X-a, fiindcă o cer interesele didacticii. Documentul nostru nu are în vedere *unanimitatea, ci majoritatea* aspectelor ridicate de studiul genului dramatic și al comediei caragialiene - când râdem, unde și de cine?! Ne ocupăm de strategii discursive, manipulare, vocabularul politic, dar și de statul *curat constituțional*. Ne ocupăm de *noi și-ai noștri*. June suntem, *membre ANPRO* suntem – *muzica, muzica!*

Ecaterina Dranca

Între apologia singurătății și comuniunea suferinței. Psalmii arghezieni și Antitezele lui Radu Gyr...

Cât de mult se regăsește omul contemporan în cele două tendințe? Ce ar alege conștiința acestuia dintre strigătul și sfâșierea lăuntrică specifice lumii argheziene, respectiv sublimarea suferinței din lirica lui Radu Gyr? Care sunt dominantele lumii în care trăim?

Propun o antiteză între mesajul liricii carcerale (înălțare, iertare etc.) și ideea căutării permanente – specifice spiritului „încarcerat” într-o lume a solitudinii. Care este legătura dintre ideea poetică și mijloacele artistice folosite? Lucrarea are caracter aplicativ pentru ciclul superior al liceului.

Tatiana Gheorghe

Marin Preda dincolo de canonul școlar

Lucrarea propune o abordare a romanului *Cel mai iubit dintre pământeni* având ca obiectiv în predare dezvoltarea personală a elevului iar ca precondiție – plăcerea de a citi. Interpretarea textului se va axa pe identificarea și pe interogarea sistemului de valori specific lumii reprezentate. Lectura devine atât o formă de extindere a cunoașterii cât și a autocunoașterii, fiind orientată pe trei direcții de analiză și comprehensiune: morala intelectualului, morala feminină, iubirea-terapie și restaurare. Astfel, sunt supuse analizei lucide a scriitorului moralist intelectualul, cuplul erotic conjugal, extraconjugal, participarea eului la relația erotică, constituirea triunghiului erotic (adulterin sau liber), cât și sentimente familiale ca: iubirea maternă, paternă, filială.

Dorina Ghidion, Roxana Maria Iosep

Creanga de aur de Mihail Sadoveanu – treptele receptării

Pornind de la un chestionar de lectură, care vizează receptarea operei lui Mihail Sadoveanu de către adolescenți, comunicarea noastră își propune prezentarea câtorva strategii didactice, care să faciliteze apropierea elevilor de creația scriitorului, transformându-i în exploratori ai unor taine și în povestitori.

Octavian Gruian

Sărăcirea prin canonizare

Canonul școlar asumat în curriculum conduce inevitabil spre o receptare șablonardă a textului literar și, implicit, spre o sărăcire a acestuia la nivelul receptării. Ipoteza poate fi argumentată atât prin observarea numărului enorm de „modele” de analiză a textului care enunță, în linii mari, aceleași locuri comune, cât și prin exemplificarea unor idei ce îi pot deschide receptorului o nouă perspectivă asupra conținutului. Iar discuția poate începe chiar din gimnaziu.

Elena Maria Huian

Receptarea operei literare Iona de Marin Sorescu din perspectivă interdisciplinară

Receptarea scriitorilor canonici este o prioritate atât pentru cadrele didactice, cât și pentru elevi, în vederea pregătirii examenului de Bacalaureat. Perspectiva interdisciplinară dezvăluie noi coordonate de înțelegere și interpretare a operei literare.

Raluca – Nicoleta Isciu

L. Rebreanu. Canonicul ieri, canonicul azi

Prezentarea își propune să analizeze operele rebreniene, pornind de la clasicul *Iona*, astfel încât Rebreanu să fie tratat dincolo de Rebreanu. Îmi propun să aduc în discuție și celelalte opere rebreniene care ar merita scoase pentru raftul I. Pentru că în bibliografiile școlare Rebreanu este de cele mai multe ori confundat cu rudimentarul *Iona*, de ce să nu încercăm și altceva? Un roman fantastic ca *Adam și Eva* sau o metafizică a dansului (*Ciuleandra*).

Gabriela Medan

Fațete ale percepției operei sadoveniene

Lucrarea încearcă să evidențieze câteva dificultăți cu care elevii se confruntă în receptarea operei sadoveniene (context, limbaj, influența modelului comunicativ și/sau modelului cultural, obiectivitatea și subiectivitatea receptării) și propune câteva soluții pentru facilitarea înțelegerii textului acestui autor.

Luminița Medeșan, Tatiana Zlătior

Nihil sine... Caragiale. Un autor canonic și interpretări necanonice

Lucrarea va încerca să valorifice noutățile din exegeza caragialiană din ultimele decenii din perspectivă didactică, cu posibile aplicații mai ales la liceu.

Simona Simina Mureșan

Sintagmatic și paradigmatic în receptarea liricii lui Tudor Arghezi

Ținând cont de recomandările programelor școlare de limba și literatura română pentru nivelul liceal (ciclul inferior și superior), în studiul autorilor canonici trebuie să se țină cont de accesibilitatea textului în raport cu nivelul dezvoltării intelectuale și de cultură generală a elevilor, de atractivitatea și valoarea acestuia. Fără a fi cătuși de puțin sceptică cu privire la sugestiile programelor școlare, specificul creației celor șaptesprezece autori canonici (șase poeți, șapte prozatori, doi dramaturgi, doi critici, esteticieni) nu poate fi relevat printr-un singur text ales, mai mult sau mai puțin inspirat, de către profesor, mai ales în cazul textului liric. Pentru a asigura eficiența receptării autorilor canonici incluși în programa de examen, este necesară introducerea lor încă din clasa a IX-a, în vederea unei abordări complete și complexe. Un demers didactic care să vizeze receptarea unui anumit autor canonic (pe parcursul celor patru ani de liceu) cum ar fi, spre exemplu, Tudor Arghezi, presupune: cunoașterea concepției estetice a autorului, încadrarea acestuia în contextul literaturii române (aspect necesar, întrucât elevii nu mai studiază literatura evolutiv, diacronic) prin raportare la epocă, universul tematic, specificul limbajului artistic și, nu în cele din urmă, receptarea critică.

Iuliana Neacșu

Locul scriitorilor canonici în programa și manualele școlare în învățământul gimnazial

Lucrarea tratează locul pe care îl ocupă scriitorii canonici în programa și manualele școlare din învățământul gimnazial. Pentru realizarea acestei lucrări, am consultat programa de limba și literatura română pentru clasele a V-a/a VIII-a și un număr de două manuale alternative în vigoare pentru clasele a VII-a și a VIII-a.

Responsabilitatea profesorului constă în alegerea textelor relevante cultural și estetic.

Profesorul trebuie să adopte o poziție personală, privind opera prin prisma proprie, subsumând cu discernământ critic ideile existente în studiile de bază referitoare la operele în discuție.

Monica Onojescu

Povești călătorești și „Lecturiada elevilor 2015”

Împreună, profesori și elevi, vom încerca să răspundem nu atât la întrebarea „cum” călătorească poveștile”, ci, mai cu seamă, la întrebarea „de ce” călătorească poveștile, din timpuri imemorabile la Eminescu și Creangă, de la Eminescu și Creangă la noi – cei de azi –, și de la noi, mai departe.

Daniela Păduraru

Prin mască

Lucrarea prezintă diferite modalități ale receptării autorilor canonici în gimnaziu, cum ar fi materializarea unor aspecte ale operei literare prin recrearea universului sugerat la nivel de mit și rit. Se vor prezenta secvențe din spectacolele ansamblului etnografic „Mythos”, din care fac parte elevii de gimnaziu, ce pun în scenă diferite tradiții și obiceiuri populare la care se face trimitere în operele literare. O altă modalitate de receptare ar fi dramatizarea unor fragmente într-o manieră proprie, necesară reconstruirii unei anumite lumi pentru a se contura profilul unui personaj și pentru a percepe corect mesajul operei literare, valorificându-se, în primul rând, elementele de limbaj. Se vor prezenta secvențe din piesele trupei de teatru „Voroave”, scenariile cărora sunt inspirate din opera lui Ion Creangă, iar costumele și decorul realizate de elevi.

Cipriana-Elena Peica

Ion Creangă în școala românească de astăzi

Lucrarea se dorește a fi o prezentare a modului în care, la ora actuală, opera lui Ion Creangă este abordată în manualele și în programele școlare de liceu din România.

În vederea realizării demersului propus, vom realiza o prezentare a statutului care îi este alocat lui Ion Creangă în școala românească de astăzi. În acest sens, vom relata un scurt istoric, după care vom prezenta o scurtă teorie didactică a programelor și a manualelor școlare care va precede analiza manierei în care programele școlare de liceu prevăd a fi abordată predarea operei lui Ion Creangă, precum și modul în care este abordată opera lui Ion Creangă de către autorii manualelor școlare, nivel liceal.

Partea practică a lucrării va fi ilustrată printr-un model de analiză literar-stilistică, aplicabil la clasă.

Gabriela Romano

Lectura ca un cal troian

Abordarea în context didactic a operei unui scriitor canonic poate produce o limitare a asimilării ei în orizontul cultural afectiv al viitorului cititor avizat. „Nedreptatea” aceasta își află răscumpărarea prin ingeniozitatea unei capcane de lectură, în care, asemenea calului troian, opera invadează spațiul virtual al jocului pe calculator, personajele se desprind din text și intră în dialog cu cititorul, atmosfera poate fi recreată prin îmbinări insolite de imagini, reza cărții, mesajul ei devin subiect de dezbateri. Dezinhibarea de cenzura baremului de evaluare, pierderea prin labirintul cărții pentru găsirea sensului care permite apropierea ei, interpretarea „altfel”, jocul cu textul, deschiderea altor culoare în imaginar readuc operele scriitorilor canonici în actualitatea și fascinația lecturilor generației care citește azi.

Cristina Sărăcuț

Construcția ambivalentă a textului literar pentru copii

O preocupare recurentă a teoreticienilor literaturii pentru copii constă în elaborarea unor criterii valide pentru a individualiza acest subgen literar. Îmi propun aici să discut problema ambivalenței textului literar ca pe o trăsătură definitorie și particularizantă a literaturii pentru copii. Textul suport îl reprezintă romanul lui I.D. Sîrbu – *Dansul ursului*. Analiza mea va aborda resursele construcției literare care favorizează dimensiunea ambivalentă a textului. În esență, voi evidenția tensiunea ce există între paratext și receptarea critică a romanului, respectiv, între paratext și epitext. Voi sublinia, de asemenea, și contribuția intertextualității la realizarea dimensiunii ambivalente a romanului. Concluziile mele vor susține ambivalența textului ca o particularitate canonică a literaturii pentru copii și vor acredita ideea că în cazul romanului lui I.D. Sîrbu intertextualitatea și divergența dintre paratext și dosarul critic (pe de o parte) și între paratext și epitext (pe de alta) se constituie în artificii auctoriale de construire a componentei ambivalente a textului pentru copii.

Achim Ioan Stoian, Carmen Maria Stoian

Mihai Eminescu-- Sărmanul Dionis, cinci perspective

Pentru aniversarea nașterii lui Mihai Eminescu, în 2011, mai multe grupe de elevi din câteva licee sibiene au realizat o prezentare personalizată a nuvelei *Sărmanul Dionis* care să reflecte un element specific profilului fiecărei școli. Astfel a rezultat un Dionis religios, matematician, faustic, artist, hermeneut. Prezentările au fost oferite colegilor profesori, în dorința unei necesare înțelegeri și reinterpretări flexibile a textului eminescian.

Această versiune este o alternativă viabilă referitoare la implicarea elevilor noștri în receptarea operei eminesciene.

Marilena Șerban

Povești fără sfârșit

Dacă admirația este construcție și clasică este o carte care nu termină niciodată de spus ce are să-i spună cititorului, atunci profesorul recitește clasicii și pentru a descoperi ce le spun ei tinerilor locuitori în recent, nou, inedit; uneori, el învață să-i admire împreună cu elevii... Așadar, tehnici de a construi admirația, împrumutate și din știința arhitecților, pentru a demonstra că întotdeauna e mai bine să-i citești pe clasici decât să nu-i citești sau să îi dărâmi cu buldozerul.

Ioan Tomoiagă

Relația dintre mitizarea istoriei și receptarea scriitorilor canonici în perioada comunistă

Relația dintre literatură și istorie, dintre scriitori și anumite momente importante din trecutul civilizațiilor este una veche și strânsă, dar când în această relație intervine un regim politic totalitar, atunci ea poate deveni un mijloc de propagandă eficientă în rândul mulțimilor. În cazul românesc, modul de eficientizare a acestei propagande a fost mitizarea istorică prin favorizarea unor opere literare în programele școlare, politicile editoriale sau producția cinematografică din perioada postbelică românească.

Camelia Maria Vesa

Demersuri interdisciplinare în receptarea operei lui I.L. Caragiale

Indiferent dacă programa școlară propune spre studiu autori canonici sau nu, din ce în ce mai puțini elevi reușesc să se apropie de textul literar, în sensul de a-l interioriza, de a-l adapta propriei viziuni asupra realității, cu atât mai mult, textul dramatic ridică și mai multe semne de întrebare. De aceea, un demers didactic ar trebui să propună activități interdisciplinare, motivante, atractive, bazate pe învățare prin colaborare care integrează textul literar realității definite, demonstrând astfel că procesul de cunoaștere se bazează pe experiență (tuturor ne este cunoscută fraza: „Spune-mi și voi uita, demonstrează și îmi voi aminti, implică-mă și voi înțelege

ATELIERE

Amalia Barbă, Gabriela Chirteș

„Tu ce-ai salva, profesore?”

Alegând experimentul didactic și parteneriatul, lucrarea noastră vizează prezentarea demersului didactic tradițional în abordarea unui fragment de Ion Creangă la două clase de a VII-a de la Liceul Teoretic Mihai Eminescu, respectiv de la Liceul Tehnologic Special pentru Deficienți de Auz, ambele din Cluj, dar și strategiile moderne adaptate specificului elevilor cu deficiență de auz – cititori în dificultate.

Analiza chestionarelor de lectură, a mesajelor formulate de copii și a activităților conexe de înțelegere a textului se va finaliza cu identificarea unor posibile soluții de optimizare a receptării textelor scrise de autori canonici, dar și cu discutarea dilemei „Ce salvăm? Stilul autorului sau mesajul operei?”.

Nicolae Berindeiu, Emilia Borza

Canon de mahala, un spectacol realizat după o idee preluată din piesa O noapte furtunoasă de Ion Luca Caragiale

Vă propunem o poveste de despre dragoste și politică în Țara Miticilor care nu e, neapărat, România contemporană. Vă veți întâlni cu patrihoți, prostovani, politrucci, discursuri demagogice și pline de greșeli. Cele patru acte (tema și viziunea despre lume, patru elemente de construcție, două scene semnificative și exprimarea unei opinii personale) vă vor oferi o altă perspectivă asupra operei lui Caragiale.

În rolurile principale: elevii Clubului de lectură *Miercurea lecturii*

Referenți artistici: Ioana Pârvulescu, *În Țara Miticilor, Lumea ca ziar*; Florin Manolescu, *Caragiale și Caragiale*; Gelu Negrea, *Dicționar subiectiv al personajelor lui I.L. Caragiale*

Locație: Biblioteca Județeană Octavian Goga, vineri, 5 decembrie 2014, ora 18.10.

Laura Crina Borzu, Aritina Raluca Micu-Oțelea

Sărmanul Dionis sau dezghețul canonului

În timp, Eminescu a ajuns să fie receptat în special ca poet și prea puțin ca prozator sau dramaturg. Cantonarea în „zona aceasta de confort” este o expresie a ceea ce Mircea Braga numea „boala canonului” („invazie a canonului în canon”).

Am ales pentru acest demers didactic nuvela *Sărmanul Dionis* care lansează o dublă provocare: pe de o parte, una care-l vizează pe profesor (căutarea unor modalități prin care să-i apropie pe elevi de un text complex și aparent greu de accesat), pe de altă parte, o provocare adresată elevului (disponibilitatea acestuia de a se lăsa atras în rețeaua de simboluri a prozei eminesciene).

Silvia Brândușa Chelariu, Nicoleta Redinciu

Liviu Rebreanu în oglinda «Luminilor și umbrelor» lui Petru Creția

Atelierul nostru îi provoacă pe elevii claselor de liceu să valorifice într-o manieră inedită textele canonice, în contextul scrierii eseului argumentativ pe care îl primesc la bacalaureat, la subiectul al II-lea. Ideea la care ne-am gândit este de a-i învăța pe elevi cum să transleze concepte filozofice, precum cinstea, toleranța, demnitatea, speranța, tristețea, superficialitatea, nepăsarea, falsa conștiință etc., așa cum le-a gândit marele filolog Petru Creția în lucrarea *Luminile și umbrele sufletului*, în interpretarea textelor canonice epice sau dramatice. Dorim să le stimulăm elevilor atenția, logica, sensibilitatea, dar, mai ales, abilitatea de a face analogii originale între textul cu profil filozofic și textul literar. Intenționăm, de asemenea, să eliberăm gândirea elevilor de clișeele în care își exprimă ideile atunci când scriu despre textul canonic, stimulându-i să-l analizeze din unghiuri încă neexploatate.

Cristina Chiprian

Poezia la puterea a paisprezecea

Ideea atelierului s-a desprins din modul inovator de a funcționa a volumului lui Raymond Queneau *100.000 de miliarde de poeme*, traducere de Șerban Foanță, Editura ART, București, 2014. Propunem un text inițial, sub formă de sonet, care evidențiază unele observații și problematizări legate de abordarea textelor sau a autorilor canonici în liceu, având ca finalitate examenul de bacalaureat. În urma clarificărilor, se prezintă principala activitate a atelierului: realizarea unor variante pentru cele 14 versuri, variante ce ar urma să fie înscrise pe benzi de hârtie și apoi atașate textului inițial, astfel încât acesta să capete sensuri noi sau sugestia unor soluții necesare. Se vor discuta variantele adăugate și soluțiile rezultate.

Angela Cszaszar, Georgiana Epureanu

Salonul estetic al canonului

Vă invităm să vă delectați în cadrul salonului nostru estetic alături de stilști de renume (autori, critici literari) cu judecăți de valoare. Nu ratați ocazia de a depăși orice ruptură sau criză, de a trece peste barierele vechiului și noului, având drept model ființa noastră națională!

Ancuța Ionescu, Mirela Tomoioga

Autor canonic. Text canonic. Profesor... canonic?

Atelierul propune interogarea adjectivului „canonic” din perspectiva triadei autor-text-profesor și a unui posibil profil „canonic” al elevului de astăzi. Astfel, textele-suport propuse spre discuție induc posibilitatea depășirii canonului, atât în ceea ce privește receptarea mesajului textual, cât și a numelui autorului. Raportarea rigidă la itemii unei evaluări, asociată cu reluarea aceluiași text de la an la an, generează un „canon” al elevului, în tandem cu un așa-zis „profesor canonic”.

Ioana Nanu, Alina Petri

Procese

Operele canonicilor devin pe gustul elevilor dacă pun probleme. O problemă devine interesantă dacă creează vâlvă. Vâlva devine vâlvă în urma unui proces.

POSTERE

Dana Mihaela Buburuzan, Cristina Antonela Hopp, Lidia – Mihaela Mîrzac

Teoria relativității de la Einstein la Nichita Stănescu

Activitatea, susținută de profesorul de română și de cel de fizică, s-a finalizat cu realizarea unui poster care prezintă o abordare interdisciplinară literatură română – fizică, a poeziei lui Nichita Stănescu *Câteva generalități asupra vitezei*, din volumul *Laus Ptolemaei*. Activitatea a fost desfășurată în cadrul cercului de lectură.

Georgiana Epureanu
Popasul cititorului atlet

Pentru un atlet, sportiv de performanță, cititul operei lui Mihail Sadoveanu poate deveni un popas fermecător. Cum? Elevii din clasa a VII-a atletism ai Liceului cu Program Sportiv Cluj-Napoca au citit cu interes și au realizat un popas plăcut la *Hanul Ancuței* lui Mihail Sadoveanu. Spiritul tradițional, farmecul povestirii în ramă și al personajelor, amuzamentul și pitorescul vor deschide poarta ferecată a povestirilor sadoveniene

Corina Lupuțan
„O imagine ține locul la o mie de cuvinte”

Posterele realizate de elevii din clasa a X-a și a XII-a îmbină armonios textul literar cu desenul, oferind tuturor cititorilor posibilitatea de a se apropia de opera lui Liviu Rebreanu și Lucian Blaga. Lucrările elevilor cuprind imagini ce ilustrează câteva scene din romanul *Ion* de Liviu Rebreanu, precum și o reprezentare inedită a poeziei bliagene *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*.

Simina Moldovan, Cristina Ungur
Dialogul vârstelor în receptarea textului literar

În prezent, programele de limba și literatura română orientează actul lecturii școlare înspre mai multe direcții prin care se urmărește, pe de-o parte, stimularea interesului pentru carte, iar pe de altă parte, formarea unor strategii de lectură și dobândirea unor competențe care să faciliteze comprehensiunea de text literar. Receptarea textului literar este un proces complex care implică, deopotrivă, participarea intelectuală și afectivă a cititorului în scopul reconstruirii semnificațiilor universului ficțional, deschizându-se, în acest mod, calea interpretării. În toate cele trei cicluri școlare învățătorului/profesorului îi revine misiunea de a crea ocazii diverse în care elevul să comunice din/cu și despre textul literar. În acest context, posterul își propune să valorifice rezultate ale unor activități de receptare a unui autor canonic, în cicluri școlare diferite.

Alina Muraru
D-I Goe și disciplinarea pozitivă

Suținătorii disciplinării pozitive de astăzi ar fi avut puține de adăugat educației pe care cele trei doamne o dau lui Goe, un băiețel normal, curios, inteligent și sensibil, exact cum îl descriu ele. Dragostea pe care i-o poartă și încrederea în posibilitățile lui latente sunt motivele pentru care Goe va fi un învingător. Doamnele nu sunt învățate și nu știu cum să valorifice răbdarea pe care o au în favoarea lui Goe, dar întorc pedeapsa împotriva lor, lăsând copilul să înțeleagă lumea prin propria experiență.

Maria Romano
Citind un scriitor canonic

Posterul a fost realizat de către elevii clasei a V-a, în urma unei lecturi aprofundate a „Amintirilor din copilărie”, invitând pe toți colegii lor mai mari și mai mici să își întoarcă din nou/sau pentru prima oară privirea asupra lui Ion Creangă și a tot ce presupune universul copilăriei. Elevii au făcut acest poster utilizând tehnica colajului și a quilting-ului alături de desenele proprii. Astfel, le-a fost stimulată și creativitatea, dar și atenția asupra anumitor detalii semnificative din operă.

Alina Ioana Tonea
Vocile multiple ale canonului

Propun o altă imagine a poezilor canonici, mai exact a lui George Bacovia, un poet al obscurului, decadentei, neantului. Lucrarea are în vedere o trecere în revistă a trăsăturilor simbolismului bacovian cu accent pe imaginea poeziei de dragoste și mai ales a ipostazelor feminine în lirica poetului. Demersul didactic propus vine ca sprijin în înțelegerea textului la prima vedere din poezia simbolistă, dar având la bază cunoștințele dobândite la studiul detaliat al unui text din lirica bacoviană.

Teodora Svetlana Țifu
Receptarea autorilor canonici în literatura română și engleză

Ne propunem să analizăm modul în care autorii englezi din lista obligatorie de lecturi, așa numiții autori canonici, sunt receptați în prezent de către elevii claselor cu profil bilingv, și felul în care interpretarea lor, în paralel cu cea a autorilor canonici români ar putea să îmbunătățească capacitatea de analiză și interpretare a unui text la prima vedere. Demersul didactic propus vine în sprijinul înțelegerii acestei sarcini de lucru din cadrul examenului național de Bacalaureat.